

[**Ministeren for handel, industri og søfart.**] og det ærede medlem hr. Fibiger var inde på formuleringen af § 2, stk. 2. Jeg ville foretrække, om man gemte spørgsmålet om de muligheder, dette stk. 2 giver, og om en eventuel ændring af formuleringen af dette stykke til den udvalgsbehandling, der skal finde sted. Jeg tror, det vil være rigtigst at overveje dette spørgsmål grundigt i udvalget, inden vi tager endeligt standpunkt til det.

Jeg forstår så udmærket, at man i andre egne af landet end de traditionelle sukkerroeegne kan have ønske om at dyrke sukkerroer, for jeg tror, man må være helt klar over, at for de landmænd, der har haft adgang til sukkerroedyrkning, har det været en meget stor økonomisk fordel. Jeg tror dog, at man skal være forsigtig med at udvide den sukkerroekapacitet, vi har i øjeblikket. Der er ingen tvivl om, at hvis vi i dag havde haft en større kapacitet med hensyn til produktion af sukker, end vi har, ville vi være lykkeligt stillet. Vi havde i så fald kunnet eksportere meget mere sukker, vi havde kunnet sælge endnu mere sukker mod kontante dollars, vi havde kunnet tilbytte os endnu flere værdifulde råvarer fra Norge og Sverige, og endelig kunne vi have givet de danske forbrugere en større ration, hvilket husmødrene såvist ikke ville have haft noget imod. Betragtet som et øjebliksbillede var det altså ønskværdigt, om vi havde haft en større kapacitet med hensyn til produktion af sukker, men med henblik på fremtiden tror jeg, vi skal være forsigtige i så henseende. Vi må være klar over, at vender de forhold tilbage, vi havde før krigen, da den danske sukkerproduktion vurderet i forhold til verdensmarkedets pris ikke var rentabel, vil det være en ulykke for os at have for stor en sukkerkapacitet. I så tilfælde må det ideelle være, at vi har den sukkerkapacitet, der netop svarer til den danske befolknings forbrug i fredstid, og det tror jeg man kan sige den nuværende kapacitet her i landet nogenlunde gør. Hvis denne betragtning er rigtig, betyder det, at enhver udvidelse af vor produktion af sukker, enhver bygning af nye fabrikker vil være en fejlinvestering, vil være forkert anbragte penge, vil medføre tab. Jeg tror derfor, vi skal overveje denne sag nøje og i forbindelse dermed også det problem om saftstationer, som det ærede medlem hr. Fibiger rejste, og jeg vil som sagt henstille, at man med de bemærkninger in mente, jeg her har gjort, tager sagen op til drøftelse i udvalget.

Man kan vist roligt sige, at der har været

en del politisk uro, ja, til visse tider næsten dramatik omkring denne sukkerordnings tilblivelse. Da forliget endelig blev sluttet i udvalget lørdag den 4. februar, forholdt det sig vel endda således, at vi indtil de allersidste minutter ikke vidste med sikkerhed, om der overhovedet blev nogen sukkerordning, eller om denne krig, som man har kaldt det, der hidtil havde været en kold krig, en nervekrig, skulle bryde ud i en åben krig mellem rigsdagen på den ene side og sukkerfabrikkerne på den anden side, en åben krig, der vel skulle finde sit udtryk i en tvangslovgivning. Det lykkedes imidlertid tilsidst at opnå sådanne indrømmelser, at der forelå et forligsgrundlag, som af alle partier blev betragtet som tåleligt, men heller ikke som mere.

Jeg er enig med det ærede medlem hr. Svend Jørgensen i, at der blev opnået fremskridt fra det først foreliggende forligsgrundlag af 17. januar, hvoroverfor begge de forhandlende parter, sukkestillsynet og jeg på den ene side og sukkerfabrikkerne på den anden side, var ganske frit stillet — et forligsgrundlag, der som bekendt blev forkastet ikke alene af det radikale venstre, men også af socialdemokratiet —, og til det endelige forlig den 4. februar. På den anden side vil jeg indrømme, at det kan være meget svært at gøre disse fremskridt kontant op. Et meget stort fremskridt var, at sukkestilsynet blev overført til A-produktionen, men sige, hvad det gennem de kommende 10 år vil betyde i kontanter, er der ingen, der kan. For det regnskabsår, vi nu er på vej ud af, har det betydet meget, jeg tror 700 000—800 000 kr. Så meget vil det ikke komme til at betyde fremover. Hvor meget det vil komme til at betyde, vil afhænge af høstens størrelse, eksportens størrelse, industritildelingens stramhed og meget andet, som ingen kan have oversigt over i øjeblikket.

Den sikre kontante gevinst bliver rentesættelsen på særkontoen, som foruden at være en sikker kontant gevinst for samfundet også er en betydelig principiel indrømmelse. Jeg synes, man må se således på det, at hele striden om særkontoen, om hvorvidt der var tale om samfundsskabte penge eller om penge, skabt ved sukkerfabrikkerens initiativ, fik en art løsning derved, at man fra fabrikkernes side accepterede en undernormal forerentning af disse penge. I denne accept synes jeg, at der udover det økonomiske ligger en principiel indrømmelse af, at den moralske ret til pengene på særkontoen vel nok kunne drages i tvivl.

Det ærede medlem hr. Kr. Kristensen